

§ 219

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Paavo Arhinmäen ym. talousarvioaloitteesta koskien maailman toimivimmat lähiöt -investointisuunnitelmaa

HEL 2021-002882 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle valtuutettu Paavo Arhinmäen ja neljäntoista muun valtuutetun talousarvioaloitteesta seuraavan lausunnon:

"Aloitteessa esitetään, että vuoden 2022 talousarvioon varataan määrärahat kattavan lähiöiden palveluiden kartoituksen ja investointisuunnitelman tekemiseen ja sitä seuraavien vuosien taloussuunnitelmaan varataan määrärahat monivuotisen investointisuunnitelman toteuttamiseen.

Maailman toimivimmassa kaupungissa sosiaali- ja terveystalouden palveluverkko vastaa helsinkiläisten palvelutarpeeseen väestöryhmien erilaiset tarpeet huomioiden koko kaupungin alueella. Helsingin kaupungin toimitilastrategia (hyväksytty kaupunginhallituksessa 22.6.2020 § 400) edellyttää, että jokainen toimiala laatii vuoden 2021 aikana palveluverkkosuunnitelman ja että se tehdään yhteistyössä toimialojen välillä. Sosiaali- ja terveystoimen näkökulmasta lähiöiden kehittämiseen panostetaan palveluverkkotyön sekä valtionavusteisten sote-uudistuksen valmisteluun liittyvien hankkeiden (Rakenneuudistus-hanke ja Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -hanke) avulla. Hankkeissa kehitetään muun muassa palveluverkon ja sen toimijoiden hallintaa ja ohjausta sekä palvelujen integraatiota.

Myönteisen erityiskohtelun määrärahan kohdentamista jatketaan alueille, joissa on sosioekonomisin mittarein suurempaa palvelujen tarvetta.

Palveluverkkosuunnitelma

Sosiaali- ja terveystoimen palveluverkon ydin muodostuu perhekeskuksesta, terveys- ja hyvinvointikeskuksista ja senioripalveluista. Sosiaali- ja terveystoimialalla on käynnistetty vuonna 2020 palveluverkkosuunnitelman laatiminen, joka toteuttaa osaltaan toimialan palvelujen uudistamista; perhekeskus, terveys- ja hyvinvointikeskus ja senioripalvelut -toimintamalleja.

Palveluverkkosuunnitelmassa luodaan selkeä, yhdenmukainen ja ajantasainen näkemys toimialan tilakannasta palveluittain ja palvelukokonaisuuksittain, analysoidaan tilakantaa (tilojen kunto ja laajuus, sijainti

suhteessa muihin toimipisteisiin sekä alueen demografiaan ja saavutettavuus asiakasnäkökulmasta) ja muodostetaan yhteinen näkemys palveluverkon tavoitetilasta vuoteen 2035 ja siihen vaadittavista toimenpiteistä koko kaupungin laajuudelta. Palveluverkkoon kuuluu myös palveluita, jotka eivät ole sidoksissa fyysisiin rakennuksiin. Palveluverkkosuunnitelman eri vaiheisiin osallistuva joukko kattaa miltei koko kaupunkiorganisaation. Henkilöstö- ja asiakaskyselyjen suunnittelussa ja toteutuksessa yhteydenpito ulottuu tilojen toimivuutta tunteviin käyttäjiin.

Palveluverkkosuunnitelman avulla toimialan palvelu- ja toimitilaverkosta voidaan tarkastella karttanäkymässä, jonka avulla on mahdollista hahmottaa erilaisia palvelukeskus-, lähipalvelu- ja hybridiverkostoja (digitaaliset ja "perinteiset" palvelut rinnakkain). Palveluverkosta suunnitellaan kunkin asuinalueen demografia huomioiden siten, että hybridiverkosto palvelee parhaiten kyseisen asuinalueen asukkaita. Tavoitteena on kehittää nykyistä verkostoa ideaaliverkoston suuntaan. Palveluiden kehittämisessä hyödynnetään asiakasraateja, kokemusasiiantuntijoita ja sosiaalisen raportoinnin avulla tuotettua tietoa haavoituvassa asemassa olevien asiakasryhmien tilanteista.

Sosiaali- ja terveystoimella on käynnissä useita saneeraus- ja uudisrakennushankkeita, joita toteutetaan palveluverkkosuunnitelman periaatteiden mukaisesti. Suunnittelujen toimipisteiden sijainti perustuu hyvään saavutettavuuteen, erityisesti joukkoliikenteessä.

Perhe-, terveys- ja hyvinvointi- sekä seniorikeskuksissa kaupungin eri osien asukkaita voidaan palvella tehokkaasti, vaikuttavasti ja laadukkaasti asukkaiden saadessa palveluita tarpeidensa mukaan yhdessä keskuksessa asioimalla. Isojen keskuksien rinnalla toimii myös pienempiä palveluyksiköitä alueen palvelutarpeen mukaisesti. Tulevaisuuden palvelutarpeiden arvioinnissa huomioidaan väestöennusteet ja alueiden sosioekonomiset indikaattorit ja toimipisteiden palveluvalikoimaa profiloidaan alueen asukkaiden tarpeiden mukaiseksi.

Keskuksiin ja toimipisteisiin keskittyvien palveluiden rinnalla kehitetään oikea-aikaisia, ennaltaehkäiseviä ja matalan kynnyksen palveluita. Etisivät ja matalan kynnyksen palvelut jalkautuvat alueille ja tavoittavat ihmisiä, joilla on erittäin suuri avun tarve, mutta ei kykyä hakeutua palveluihin. Ne lisäävät etenkin kaikista vaikeimmissa tilanteissa olevien henkilöiden hyvinvointia ja osallisuutta. Liikkuvia ja kotiin vietäviä palveluja kehitetään eri asiakasryhmille ja eri tarpeisiin; esimerkiksi kotihoiton, kuntouksen ja suun terveydenhuollon palvelut.

Digitaalisia palveluja hyödynnetään ja räätälöidään osana asiakkaan palveluprosesseja. Se täydentää fyysistä palveluverkkoa ja mahdollis-

taa palvelut vuorokauden ympäri. Kasvokkain tapahtuvat palvelut voidaan kohdentaa niitä eniten tarvitseville, kun osa asiakkaista siirtyy käyttämään etäpalveluita. Apotin Maisa-sovellus on hyvä esimerkki siitä, että asiakas hallinnoi omia sosiaali- ja terveystalvueluitaan digitaalisen sovelluksen avulla.

Helsingin kaupunkistrategian mukaisesti sosiaali- ja terveystoimi tekee pitkäjänteistä alueellista yhdyskuntatyötä sosioekonomisesti heikommin pärjäävissä lähiöissä. Yhdyskuntatyön perustehtävänä on yhteistyössä alueen asukkaiden, yhdistysten, organisaatioiden ja viranomaisten kanssa edistää asuinalueiden hyvinvointia, vahvistaa asukkaiden osallisuutta ja ehkäistä asuinalueiden eriarvoistumista. Viidessä Helsingin lähiössä toimii myös kaikille avoin ja kohtaamispaikan ja maksutonta harrastustoimintaa tarjoava asukastalo. Lisäksi asuinalueilla järjestetään muun muassa kaupunginosatapahtumia ja -juhlia, erilaisia asukasryhmiä yhdistäviä pihakerhoja sekä naapuruspäiiritoimintaa.

Yhteenveto

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että sosiaali- ja terveystoimialan vuoden 2022 talousarvioehdotukseen ei ole varattu erillistä määrärahaa lähiöiden palveluiden kartoituksen ja investointisuunnitelman tekemiseen. Lähiöiden palveluita kehitetään yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimen, kasvatus- ja koulutustoimen sekä kulttuurin ja vapaa-ajantoimen kesken palveluverkkosuunnitelmassa. Sosiaali- ja terveystoimi jatkaa perhekeskus, terveys- ja hyvinvointikeskus ja senioripalvelut -toimintamallien sekä liikkuvien ja digitaalisten palveluiden kehittämistä eri kaupunginosien ja väestöryhmien palvelutarpeet huomioiden. Kehittämisessä hyödynnetään ilmiöpohjaista palveluketjumallinnusta, tuotantotapa-analyyssejä ja rakennetaan palveluiden kokonaisuutta huomioiden eri ikäryhmien ja eri palvelutarvetasojen tarpeet sekä palvelujen yhteensovittaminen.

Lisäksi sosiaali- ja terveystoimi jatkaa myönteisen erityiskohtelun määrärahan kohdentamista alueille, joissa on sosioekonomisin mittarein suurempaa palvelujen tarvetta.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Maailman toimivimman kaupungin tulee ulottua myös lähiöihin. Helsingin kaupunki pyrkiikin aktiivisesti torjumaan segregatiokehityksen eli kaupungin alueellisen eriytymisen hyvinvointihaasteita. Segregaation torjuminen on kaupunkiyhteinen asia ja sosiaali- ja terveystoimi tekee yhteistyötä muiden toimialojen kanssa lähiöiden palveluiden kehittämiseksi.

21.09.2021

Lähiöihin investoimalla voidaan vaikuttaa positiivisesti asukkaiden arki-
siin toimintaympäristöihin sekä siellä ilmeneviin hyvinvoinnin riskeihin ja
osallisuuden mahdollisuuksiin. On tärkeä luoda turvallisia kaupunkitilo-
ja, osallisuutta vahvistavia kohtaamispaikkoja, väestöryhmien välisiä
kontakteja ja harrastusmahdollisuuksia sekä ehkäistä koulujen eriyty-
mistä. Lisäksi on tärkeä panostaa kotoutumiseen ja ehkäistä sitä riskiä,
että vähävaraisten henkilöiden elinpiiri kaventuu omalle asuinalueelle.

Investointeja tarvitaan paikallisiin asukastaloihin ja kohtaamispaikkoi-
hin, jalkautuvaan ja etsivään työhön sekä matalan kynnyksen päihde-
palveluihin. Lisäksi hyvin toimivat leikkipuistot, kirjastot, nuorisotalot,
koulut, harrastuspaikat ja saavutettava lähiluonto ovat tärkeässä ase-
massa kaupungin alueellisen eriytymisen ehkäisyssä."

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Elina Borchers, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 25347
elina.borchers(a)hel.fi
Tapio Senne, suunnittelija, puhelin: 310 43895
tapio.senne(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Talousarvioaloite, Helsingissä on maailman toimivimmat lähiöt -
investointisuunnitelma, Arhinmäki Paavo

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt sosiaali- ja terveyslautakunnan lausun-
toa kaupunginhallitukselle Paavo Arhinmäen ja neljäntoista muun val-
tuutetun talousarvioaloitteesta koskien maailman toimivimmat lähiöt -
investointisuunnitelmaa. Lausuntoa on pyydetty 22.9.2021 mennessä.
Aloitteeseen on pyydetty myös kasvatus- ja koulutus-, kaupunkiympä-
ristö- sekä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunnot.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

21.09.2021

Elina Borchers, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 25347

elina.borchers(a)hel.fi

Tapio Senne, suunnittelija, puhelin: 310 43895

tapio.senne(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Talousarvioaloite, Helsingissä on maailman toimivimmat lähiöt - investointisuunnitelma, Arhinmäki Paavo

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 14.09.2021 § 447

HEL 2021-002882 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta päätti panna asian viikoksi pöydälle.

Käsittely

14.09.2021 Pöydälle

Pöydällepanoehdotus:

Anni Sinnemäki: Pyydän asian pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti panna asian pöydälle.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Satu Tarula, yleiskaavasuunnittelija, puhelin: 310 37164
satu.tarula(a)hel.fi

Raisa Kiljunen-Siirola, maisema-arkkitehti, puhelin: 09 310 37209
raisa.kiljunen-siirola(a)hel.fi

Mikko Keskinen, erityisasiantuntija, puhelin: 09 31015730
mikko.s.keskinen(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 14.09.2021 § 310

HEL 2021-002882 T 00 00 03

Lausunto

Postiosoite

PL 6000
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
sosiaalijaterveys@hel.fi

Käyntiosoite

Toinen linja 4 A
Helsinki 53
www.hel.fi/sote

Puhelin

+358 9 310 5015

Faksi

+358 9 310 42504

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F11880001200052430

Alv.nro

F102012566

21.09.2021

Asia/9

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

14.09.2021 Pöydälle

Pöydällepanoehdotus: Petra Malin: Pannaan esitys pöydälle.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Petra Malinin ehdotuksesta.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen vs. toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Carola Harju, yksikön päällikkö, puhelin: 310 42542
carola.harju(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 14.09.2021 § 191

HEL 2021-002882 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

14.09.2021 Pöydälle

Sosiaali- ja terveyslautakunta jätti asian yksimielisesti pöydälle jäsen Meri Valkaman ehdotuksesta.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Elina Borchers, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 25347
elina.borchers(a)hel.fi
Tapio Senne, suunnittelija, puhelin: 310 43895
tapio.senne(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 07.09.2021 § 108

HEL 2021-002882 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päätti panna asian pöydälle.

21.09.2021

Asia/9

Käsittely

07.09.2021 Pöydälle

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Paavo Arhinmäen ehdotuksesta.

Esittelijä

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Tommi Laitio

Lisätiedot

Matti Kuusela, tilapalvelupäällikkö, puhelin: 310 87783
matti.kuusela(a)hel.fi